

SHPJEGIMI I POEZISË
LAMIJE

TË SHEJHUL-ISLAM IBN TEJMIJË

NGA:

SHEJH ZEJD EL-MEDKHALIJ

Poezia “el-Lamijeh” e Shejkhul-Islam Ibn Tejmijeh (rahimehullah)

يا سائلي عن مذهبي وعقيدتي ﴿﴾ رزق الهدى من الهداية يسألُ

O ti që pyet për Ākijden dhe Medh`hebin tim,
I udhëzuar qoftë ai që pyet për këtë Udhëzim.

اسمع كلامَ مُحَقِّقٍ فِي قَوْلِهِ ﴿﴾ لا يَنْتَنِي عَنْهُ وَلَا يَتَبَدَّلُ

Dëgjoje fjalën e atij që me bindje beson,
Dhe besimin e tij kurrë s’e lë e kurrë s’e ndryshon.

حُبُّ الصَّحَابَةِ كُلِّهِمْ لِي مَذْهَبٌ ﴿﴾ وَمَوَدَّةُ الْقُرْبَىٰ بِهَا أُتَوَسَّلُ

T’i dua të gjithë Sahabët, ky është medh`hebi im,
Ë dashurinë ndaj Ehli-Bejtit për Allahun e kam adhurim.

وَلِكُلِّهِمْ قَدْرٌ عَلا وَفَضَائِلٌ ﴿﴾ لَكِنَّمَا الصِّدِّيقُ مِنْهُمْ أَفْضَلُ

Çdonjëri prej tyre pozitë të lartë dhe virtyte¹ ka,
Mirëpo Siddiku më i miri është nga të gjithë ata.

وَأَقُولُ فِي الْقُرْآنِ مَا جَاءَتْ بِهِ ﴿﴾ آيَاتُهُ فَهُوَ الْقَدِيمُ الْمُنْزَلُ

Them për Kur'anin atë që në Ājetet e tij ka ardhur,
Se ai është Libri i Vjetër² të cilin Zoti e ka shpallur.

¹ Në një kopje tjetër qëndron: *Kadrun ue fadlun saati'un* [قدر و فضل ساطع] Vlerë dhe virtyt rrezatues.

² Në një kopje tjetër qëndron: *Fe huwe el-Kerijmu el-Munzelu* – Se ai është Fisniki i Shpallur [فهو الكريم المنزل]

وَأَقُولُ قَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ ❁ وَالْمُصْطَفَى الْهَادِي وَكَأ أَتَوَّلُ

Them ç'ka thënë Allahu dhe Udhëzuesi i Zgjedhur për Kur'anin,
Pa e deformuar dhe pa ia shtrembëruar kuptimin,

وَجَمِيعُ آيَاتِ الصِّفَاتِ أَمْرُهَا ❁ حَقًّا كَمَا نَقَلَ الطِّرَازُ الْأَوَّلُ

Zaten, të gjitha Ajetet e Sifateve i pranoj pa i ndryshuar,
Ashtu siç i ka përcjellë brezi i parë i dalluar.

وَأَرُدُّ عُهُدَّتَهَا إِلَى نِقَالِهَا ❁ وَأَصُونُهَا عَنْ كُلِّ مَا يُتَخَيَّلُ

Tekstet e tyre i kthej tek ata që i kanë transmetuar,
Ata që i mbrojnë nga kushdo që i deformon duke fantazuar.

فَبِنَا لِمَنْ نَبَذَ الْكِتَابَ وَرَأَاهُ ❁ وَإِذَا اسْتَدَّلَ يَقُولُ قَالَ الْأَخْطَلُ

Ai që Kur'anin³ pas shpine e hedh qoftë i shëmtuar,
Ë çfarë ka thënë Akhtali ai e merr për t'u argumentuar.

وَالْمُؤْمِنُونَ يَرَوْنَ حَقًّا رَبَّهُمْ ❁ وَإِلَى السَّمَاءِ بِغَيْرِ كَيْفٍ يَنْزِلُ

S'ka dyshim se Zotin do ta shohë në Ahiret çdo besimtar,
Dhe Zbritjen e Tij në qiellin e dynjasë e besoj pa e hetuar.

وَأَقْرُءُ بِالْمِيزَانِ وَالْحَوْضِ الَّذِي ❁ أَرْجُو يَأْتِي مِنْهُ رِيًّا أَنْهَلُ

Besoj gjithashtu Peshoren dhe Haudin,
Ë prej tij shpresoj vërtet që ta shuaj etjen.

وَكَذَا الصِّرَاطُ يَمُرُّ فَوْقَ جَهَنَّمَ ❁ فَمُوحِدًا نَاجٍ وَأَخْرُ مُهْمِلُ

³ Në një kopje tjetër qëndron: *el-Kitabu* - Libri [الكتاب].

Edhe Siratin që shtrihet përmbi Xhehenem e besoj,
Ku shpëton i kapuri për Teuhid⁴ dhe bie në të kush neglizhoi.

وَالنَّارُ يَصْلَاهَا الشَّقِيُّ بِحِكْمَةٍ ❁ وَكَذَا التَّقِيُّ إِلَى الْجَنَّةِ سَيَدْخُلُ

Hyn në Zjarr me Urtësinë e Tij çdo i dëshpëruar,
Dhe hyn në Xhenete çdo i devotshëm i mëshiruar.

وَلِكُلِّ حَيٍّ عَاقِلٍ فِي قَبْرِهِ ❁ عَمَلٌ يَقَارَنُهُ هُنَاكَ وَيُسْأَلُ

Dhe çdo njeri në varrin e tij është me ndërgjegje e gjallëri,
Atje e shoqëron vepra e tij dhe merret në llogari.

هَذَا اعْتِقَادُ الشَّافِعِيِّ وَمَالِكٍ ❁ وَأَبُو حَنِيفَةَ ثُمَّ أَحْمَدَ يَنْقُلُ

Kjo është Akideja që Shafiu dhe Maliku kanë pohuar,
dhe nga Ebu Hanifja dhe Ahmedi gjithashtu është transmetuar.

فَإِنْ اتَّبَعْتَ سَبِيلَهُمْ فَمُسْلِمٌ ❁ وَإِنْ ابْتَدَعْتَ فَمَا عَلَيْكَ مُعْوَلٌ

Ë nëse rrugën e tyre e ndjek, i shpëtuar⁵ do të jesh,
Por nëse e braktis dhe shpik, dije se shpresë më s'do të kesh.

⁴ Në një kopje tjetër qëndron: el-Musel-lemu [المُسْلِمُ].

⁵ Në një kopje tjetër qëndron: Muwahhid - i kapur mbas Teuhidit [مُوَحِّدٌ].

Shpjegimi i Poezisë “el-Lamijeh”

nga

Shejkh Zejd el-Medkhalij (*hafidhahullah*)

Me Emrin e Allahut, të Gjithëmëshirëshmit, Mëshirëplotit.

Thotë Ibn Tejmijeh (*rahimehullah*):

يَا سَائِلِي عَنْ مَذْهَبِي وَعَقِيدَتِي ✿ رُزْقَ الْهُدَى مِنَ الْهُدَايَةِ يَسْأَلُ

**O ti që pyet për Ākijden dhe Medh`hebin tim,
I udhëzuar qoftë ai që pyet për këtë Udhëzim.**

Ky mesazh i drejtohet të gjithë njerëzve. Kush do të dijë Medh`hebin dhe Ākijden e këtij Imami, atëherë le të dëgjojë këto pak vargje që ka shkruajtur në këtë poezinë rreth Ākijdes së tij, me të cilën ai u kthye tek Allahu *Tebarake ue Te'ala*.

Në rreshtin e dytë ai, Allahu e mëshiroftë, bën dua për udhëzimin e atij që pyet për Rrugën e Udhëzimit. “**I udhëzuar qoftë**” – kjo i kthehet pyetësit. “**O ti që pyet për Medh`hebin tim**” – domethënë, ky është medh`hebi i tij në çështjet e besimit, “**dhe Ākijden time**” – “**I udhëzuar qoftë ai që pyet për këtë Udhëzim.**”

Pastaj, mbasi që filloi me shpjegimin e Akijdes së tij, ai tha:

اسْمَعْ كَلَامَ مُحَقِّقٍ فِي قَوْلِهِ ❁ لَا يَنْتَنِي عَنْهُ وَلَا يَتَبَدَّلُ

**Dëgjoje fjalën e atij që me bindje beson,
Dhe besimin e tij kurrë s’e lë e kurrë s’e ndryshon.**

Ky është premtim nga ana e tij se ai do ta shpjegojë Akijden e tij me argumente nga Kur'ani dhe Suneti. Dhe ky është *el-Muhakik* (ai që është i bindur) në fjalët e tij, ngase pikënisja e tij është Kur'ani dhe Suneti; “**kurrë s’e lë**” – nuk tërhiqet nga ai besim. Kurse fjala e tij: “**e kurrë s’e ndryshon**” – është nga fakti që ai flet të vërtetën me tekstet autentike e të qarta Sheriatike, duke shpjeguar kuptimet e tyre të sakta dhe duke mos interpretuar gjë prej tyre me interpretime të qortuara.

Pastaj, ai filloi me besimin e tij në Shokët e Pejgamberit (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem*) dhe tha:

حُبُّ الصَّحَابَةِ كُلِّهِمْ لِي مَذْهَبٌ ❁ وَمَوَدَّةُ الْقُرْبَىٰ بِهَا أُتَوَسَّلُ

**Ç’i dua të gjithë Sahabët, ky është medh`hebi im,
Ë dashurinë ndaj Ehli-Bejtit për Allahun e kam adhurim.**

Pra, ai e sqaroi besimin e tij, i cili është besimi i Ehli-Sunetit dhe Xhematit, besimi i atyre që kanë për medh`heb dashurinë për Shokët e Pejgamberit (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem*). Dhe jo shumë larg, ne folëm për këtë temë (në shpjegimin e Akijdes Uasitijeh), pikërisht për dashurinë ndaj Shokëve të Pejgamberit (*sal-lAllahu*

‘alejhi ue sellem), me të cilët Allahu u kënaq dhe i kënaqi ata, mësuam gradat e tyre, mësuam se më të mirët prej tyre janë katër Prijësat e Drejtë, mësuam se çdonjëri prej tyre ka virtyt madhështor dhe një pjesë të madhe të mirësisë, edhe pse disa prej tyre janë më të mirë se të tjerët, sikurse na ka njoftuar Allahu ‘Azze ue Xhel-le për virtytin e Muhaxhirëve, të cilët pasohen nga Ensarët, e pas tyre vijnë pasuesit e tyre. Ai sqaroi virtytin e atyre që luftuan dhe dhanë pasurinë e tyre përpara Çlirimit mbi ata që luftuan dhe dhanë pasurinë e tyre mbas Çlirimit, sqaroi virtytin e Sahabëve që morën pjesë në Besëlidhjen e Riduanit poshtë pemës, sqaroi po ashtu virtytin e Sahabëve që morën pjesë në betejën e Bedrit, si dhe lavdërimet e ndryshme që Ai dha për Shokët e Pejgamberit (sal-lAllahu ‘alejhi ue sellem).

Prandaj, ky Imam fisnik sqaroi se prej besimit të tij është dashuria ndaj Shokëve të Pejgamberit (sal-lAllahu ‘alejhi ue sellem) dhe se ai nuk ndjek rrugën e Rrafidave, ata të cilët kaluan në ekstrem me dashurinë e tyre ndaj disa prej Sahabëve, ndaj ‘Aliut dhe pjesëtarëve të familjes së tij, kurse nga ana tjetër i hodhën poshtë të drejtat e të tjerëve, siç bënë me Ebu Bekrin, me ‘Umerin, me ‘Uthmanin, me Ebu Hurejran, me Hafsën, me A’ishen etj, saqë i akuzuan me *nifak* (hipokrizi); dhe ai as nuk ndjek rrugën e Khauarixhëve, të cilët e shpallën qafir ‘Aliun dhe ata që ishin me të, si dhe i bënë të lejuara jetët dhe pasuritë e tyre.

Dhe ky është besimi i Grupit të Shpëtuar e të Ndhimuar. Ibn Tejmijeh (*rahimehullah*) thotë se ky është medh`hebi i tij: t’i dojë Sahabët sipas detajeve që u sqaruan më lartë.

“E dashurinë ndaj Ešli-Bejtit për Allahun e kam adhurim” – domethënë i do të afërmit e Pejgamberit (sal-lAllahu ‘alejhi ue sellem), siç u shpjegua pak më herët kuptimi i saj në Akijden Uasitijeh: dashuria për të afërmit e Pejgamberit (sal-lAllahu ‘alejhi ue sellem), të

cilët e besuan atë, si dhe dashuria për Gratë e Ndershme e të Dëlira të Pejgamberit (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sellem*). Është obligim dhe detyrë që t’i duash ata dhe nuk lejohet kurrë që t’i urresh dhe të shkelësh të drejtën e tyre. Prandaj ka thënë Allahu i Lartësuar:

قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ

“Thuaj: Për këtë (që ju kumtoj) nuk kërkoj kurrfarë shpërblimi tjetër prej jush, përveç respektit (për mua) për hir të farefisnisë (që kemi).”⁶

Domethënë, duajini njerëzit e mi për shkak të afërsisë që kanë tek unë.

Ai - Allahu e mëshiroftë - thotë:

وَلِكُلِّهِمْ قَدْرٌ عَلاَ وَفَضَائِلٌ ﴿٥٦﴾ لَكِنَّمَا الصِّدِّيقُ مِنْهُمْ أَفْضَلُ

Çdonjëri prej tyre pozitë të lartë dhe virtyte ka,
Mirëpo Siddiku më i miri është nga të gjithë ata.

Çdonjëri nga Shokët e Pejgamberit (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sellem*) ka gradë të lartë dhe vlerë të madhe tek Allahu, si edhe njerëzit e devotshëm nga robërit e Allahut. Mirëpo Siddiku është është më i virtytshmi dhe më i miri nga ata, mbas Pejgamberit Fisnik (*‘alejhis-*

⁶ Esh-Shuura, 23.

salatu ues-selam) dhe mbas të Dërguarve dhe Pejgamberëve të tjerë të mëparshëm.

Pastaj, mbas Siddikut vjen 'Umer el-Faruk, 'Uthman Dhun-Nurajni dhe 'Ali Ibn Ebij Talib Ebas-Sebtajn. Kjo është Akideja e Imam Ibn Tejmijes për sa i përket Shokëve të Pejgamberit (*sal-lAllahu 'alejhi ue sellem*).

Pastaj ai tha:

وَأَقُولُ فِي الْقُرْآنِ مَا جَاءَتْ بِهِ ❁ آيَاتُهُ فَهُوَ الْقَدِيمُ الْمُنَزَّلُ

**Them për Kur'anin atë që në Ajetet e tij ka ardhur,
Se ai është Libri i Vjetër të cilin Zoti e ka shpallur.**

Ky është sqarim i besimit të tij rreth Kur'anit Fisnik. Pra, ai beson se Kur'ani Fisnik është Libri i shpallur i Allahut, i cili nuk është i krijuar, nga Allahu erdhi dhe tek Ai do të kthehet; dhe se ai është i përbërë nga shkronja, fjalë, ajete dhe sure, që të gjitha janë Fjalë të Allahut *Tebarake ue Te'ala*, asnjëra prej tyre nuk është fjalë e njeriut, kurrën e kurrës. Kështu, Xhibrili është përcjellës dhe Muhamedi është përcjellës (*'alejhimas-salatu ues-selam*), kurse njerëzit e lexojnë këtë Kur'an - i cili është Fjala e Allahut *'Azze ue Xhelle* - me zërat e tyre dhe e shkruajnë me penat e tyre, dhe kjo gjë nuk e nxjerr atë nga të qënurit Fjalë e Allahut *Tebarake ue Te'ala*.

Ky është besimi i Ehli-Sunetit dhe Xhematit, të cilin e ndjek ky Imam, Ibn Tejmijeh (*rahimehullah*).

Ai tha: “**Them për Kur’anin atë që në Ajetet e tij ka ardhur**” – d.m.th. ka ardhur në ajete dhe hadithe që Kur’ani është i shpallur nga Allahu dhe se ai është Fjalë e Allahut, sikurse ka thënë Allahu ‘Azze ue Xhel-le:

وَإِنَّ أَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجْرُهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ

“Nëse ndonjë nga idhujtarët kërkon mbrojtje nga ti (o Muhamed), mbroje, në mënyrë që të dëgjojë fjalën e Allahut.”⁷

Dhe sikurse ka thënë Allahu ‘Azze ue Xhel-le:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

“Ne e zbritëm këtë Kuran në gjuhën arabe që ju ta kuptoni.”⁸

Dhe ka thënë Allahu Tebarake ue Te’ala:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبْرَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ

“Ne e zbritëm Kuranin në një natë të bekuar. Vërtet, Ne gjithmonë kemi qenë paralajmërues.”⁹

Pra, ai është i zbritur nga Allahu Tebarake ue Te’ala; Ai ka folur me fjalë dhe pastaj e zbriti si shpallje të cilën e përcolli Xhibrili, dhe pastaj e përcolli Muhamedi pa shtuar e pa pakësuar në të. Kështu, përcjellja e tij i atribuohet Xhibrilit dhe Muhamedit (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem*), kurse Fjalët e tij i atribuohen Allahut ‘Azze ue Xhel-le, që

⁷ Et-Teubeh, 6.

⁸ Jusuf, 2.

⁹ Ed-Dukhan, 3.

është e folura e Tij e vërtetë, e jo ashtu siç thonë njerëzit e bidatit dhe devijimit: se Kur'ani është i krijuar. Prej tyre ka që e kanë mohuar plotësisht Cilësinë e të Folurit ashtu siç mohuan edhe Cilësitë e tjera.

Prej tyre ka që kanë shkuar qorrazi tek kjo çështje, pa dije, dhe thanë se Kur'ani është Fjalë e Allahut pa shkronja dhe pa tinguj zanorë, dhe fjalë të ngjashme.

Prej tyre ka që nuk mbajtën qëndrim.¹⁰

Dhe të gjitha këto janë devijim. Kurse besimi i saktë është ai që ka ndjekur Ehli-Suneti dhe Xhemati, prej të cilëve është edhe ky Imam fisnik, ngaqë besimi i tij për Kur'anin është ai që ka ardhur në ajetet e Kur'anit.

Ai tha: **“Se ai është Libri i Vjetër të cilin Zoti e ka shpallur.”** – që do të thotë se ai është Cilësi e Allahut; Ai është *“Kadiim en-Neuë, Haadith el-Ahad”*¹¹, kështu thonë Selefët kur flasin për Kur'anin:

¹⁰ **Shënim i përkthyesit:** Domethënë ata as nuk pohuan që Kur'ani është Fjala e Allahut dhe as nuk e mohuan këtë. Ka thënë Imam Ebu Hatim dhe Imam Ebu Zur'ah er-Rrazij (*rahimehumaAllah*): **“Dhe kush dyshon tek Fjala e Allahut dhe nuk mban qëndrim duke qenë në dilemë për të dhe thotë, “Nuk e di a është i krijuar apo jo”, atëherë ai Xhehmij. Dhe kush nuk mban qëndrim për Kur'anin me injorancë, ai mësohet dhe shpallet bidaçi, porse nuk bëhet tekfir mbi të.”** Shiko: *“et-Te’alijk el-Metijn ‘ala Kitab Asl es-Sunneh ue Iëtikad ed-Dijn lil-Imamejni er-Rraziejni”* (fq.168), me shpjegimin e Shejkh Zejd el-Medkhalij dhe Ebu Hatim ‘Ali Ibn Zejd el-Medkhalij (*hafidhahumaAllah*).

¹¹ **Shënim i përkthyesit:** Ka thënë Shejkh Ibn ‘Utnejmini (*rahimehullah*): “Fjala e Allahut është *“Kadiim en-Neuë, Haadith el-Ahad”*. Dhe kuptimi i *“Kadiim en-Neuë”* është se Allahu nuk rresht dhe nuk do të rreshtë së qënuri Folës, nuk është se e folura e Tij ndodhi mbasi që nuk egzistonte më përpara. Kurse kuptimi i *“Haadith el-Ahad”* është se ndodhia e fjalës së Tij, d.m.th. fjala e caktuar, specifike, ndodh për shkak se ajo është e lidhur me Dëshirën e Tij, Ai flet kur të dojë, me çfarë të dojë dhe si të dojë.” Shiko *“Sherh Luëmetil-Iëtikad”* (fq.74) bot. Aduaa` es-Selef.

“Kadiim en-Neuë, Haadith el-Ahad”. Domethënë, ai është cilësi e Allahut Tebarake ue Te’ala, e zbriti për njëzetë e tre vjet, sipas asaj që ka thënë shumica e dijetarëve, duke zbritur sure, duke zbritur ajete dhe duke zbritur edhe një ajet të vetëm. Vazhdoi kështu derisa u plotësua zbritja e Kur'anit dhe Sunetit të Pastër në njëzetë e tre vjet. Dhe kur u plotësua zbritja e dy Shpalljeve (Kur'anit dhe Sunetit), atëherë, Pejgamberi Fisnik u transferua për tek i Buti, i Lartësuari; ia mori shpirtin Allahu sikurse edhe të Dërguarve dhe Pejgamberëve të tjerë që erdhën para atij, siç ka thënë Allahu Tebarake ue Te’ala:

وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِّن قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِن مِّتَّ فَهُمُ الْخَالِدُونَ ﴿٢٤﴾

“Para teje, Ne nuk e kemi bërë asnjë të pavdekshëm. Nëse ti vdes, a do të mbesin ata të përjetshëm?!¹²”

Dhe ka njoftuar Allahu Tebarake ue Te’ala me Fjalën e Tij:

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِن مَّاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ ۚ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَن يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا ۗ وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

“Muhamedi është vetëm se i Dërguar, para të cilit ka pasur edhe të dërguar të tjerë. Nëse ai vdes ose vritet, a mos do të ktheheni ju prapa? Kushdo që kthehet prapa, nuk i bën kurrfarë dëmi Allahut. Dhe Allahu do t’i shpërblejë falënderuesit.”¹³

Shpallja përfshin Kur'anin dhe Sunetin.

¹² El-Enbija`, 34.

¹³ Aali-Imran, 144.

Pastaj tha, Allahu e mëshiroftë:

وَأَقُولُ قَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ ﴿١٤﴾ وَالْمُصْطَفَى الْهَادِي وَكَأ أَنَاؤُلُ

**Them ç’ka thënë Allahu dhe Udhëzuesi i Zgjedhur për Kur’anin,
Pa e deformuar dhe pa ia shtrembëruar kuptimin,**

Pra, ai thotë për Kur'anin Fisnik, madje për të gjitha Cilësitë e tjera të Allahut, thotë atë që ka thënë Allahu dhe atë që ka thënë i Dërguari Udhëzues (*‘alejhis-salatu ues-selam*). Dhe ajo që ka thënë Allahu dhe i Dërguari është se Kur'ani është i zbritur nga Allahu dhe nuk është i krijuar, sikurse është vërtetuar në ajetet të cilat i përmenda më parë:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبْرَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ﴿١٥﴾

“Ne e zbritëm Kuranin në një natë të bekuar. Vërtet, Ne gjithmonë kemi qenë paralajmërues.”¹⁴

وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ

“Nëse ndonjë nga idhujtarët kërkon mbrojtje nga ti (o Muhamed), mbroje, në mënyrë që të dëgjojë fjalën e Allahut.”¹⁵

قُلْ أَوْحَى إِلَيَّ

“Thuaj: mua më shpallet...”¹⁶

¹⁴ Ed-Dukhan, 3.

¹⁵ Et-Teubeh, 6.

¹⁶ El-Xhinn, 1.

Dhe thënia e Allahut ‘Azze ue Xhel-le:

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٢﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴿٤﴾

“Dhe ai nuk flet nga epshi i tij. Në të vërtetë ajo është veçse shpallje që i shpallet atij.”¹⁷

Ajetet e Kur'anit dëshmojnë se Kur'ani është i zbritur nga Allahu dhe se nuk është i krijuar. Nga Ai ka ardhur dhe tek Ai do të kthehet dhe se ai është “Kadiim en-Neuë, Haadith el-Ahad” dhe nuk ka zbritur i gjithi përnjëherësh, porse ka zbritur pjesë-pjesë për njëzetë e tre vjet, në varësi të ngjarjeve, ndodhive dhe pyetjeve që i bënin Pejgamberit, kështu vinte përgjigja nga Allahu:

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ^ط

“Të pyesin ty (o Muhamed) për hënat e reja...”¹⁸

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ^ط

“Të pyesin ty për verën dhe kumarin...”¹⁹

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ

“Të pyesin ty për muajin e shenjtë...”²⁰

¹⁷ En-Nexhm, 3-4.

¹⁸ El-Bekarah, 189.

¹⁹ El-Bekarah, 219.

²⁰ El-Bekarah, 217.

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ

“Të pyesin ty për plaçkën e luftës...”

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسِنَهَا

“Të pyesin ty për Orën (e Kiametit) se kur do të ndodhë.”²¹

Pra, Pejgamberin e pyesnin dhe atij i vinte përgjigja nga Allahu dhe pastaj ai përgjigjej. Atë që thoshte Allahu ‘Azze ue Xhel-le e përcillte i Dërguari i Allahut (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sellem*)

Pastaj thotë Imami i Muslimanëve (*rahimehullah*) në “Lamijen” e tij:

وَجَمِيعُ آيَاتِ الصِّفَاتِ أَمْرٌهَا ﴿۱﴾ حَقًّا كَمَا نَقَلَ الطِّرَازُ الْأَوَّلُ

**Zaten, të gjitha Ajetet e Sifateve i pranoj pa i ndryshuar,
Ashtu siç i ka përcjellë brezi i parë i dalluar.**

Ajetet e Sifateve në Librin e Allahut ‘Azze ue Xhel-le është detyrë që të lihen ashtu siç kanë ardhur, dhe pikërisht ky është medh`hebi i Selefëve në çdo kohë e në çdo vend, duhet të lihen ashtu siç kanë ardhur dhe me atë qëllim që kanë ardhur. Dhe nuk është për qëllim me “lënien e tyre ashtu siç kanë ardhur” mohimi i kuptimit që përmbajnë Sifatet (Cilësitë e Allahut), porse qëllimi është që “ato të lihen ashtu siç kanë ardhur” me kuptimet e tyre me të cilat kanë

²¹ En-Naziat, 42.

ardhur dhe me kuptimin e saktë të tyre. Kështu, sa herë që të hasim ndonjë tekst nga Libri i Allahut, në të cilin pohoet ndonjë Emër apo Cilësi e Allahut ‘Azze ue Xhel-le, ne e lëmë atë ashtu siç ka ardhur, domethënë e lëmë në kuptimin me të cilin kanë ardhur, duke e bërë të qartë atë kuptim. Për shembull, Fjala e Allahut ‘Azze ue Xhel-le:

وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢﴾

“Dhe Ai është për gjithçka i Fuqishëm.”²²

I Fuqishëm (*Kadiir*) është Emër i Allahut ‘Azze she`nuhu, prej Emrave të Bukur të Allahut, i cili tregon pohimin e cilësisë së fuqisë, që është cilësi e Qënies së Tij ashtu siç i ka hije Madhështisë dhe Lartësisë së Allahut, pa përngjasim, pa shembëllim, pa deformim, pa mohim dhe pa interpretim. Ky është kuptimi i frazës “**lihen ashtu siç kanë ardhur**”. Lihen ashtu siç kanë ardhur duke bërë të qartë kuptimet që tregojnë ato. Dhe prej atyre teksteve Pejgamberike që kanë ardhur rreth temës së Emrave dhe Cilësive është edhe thënia e Pejgamberit (*sal-lAllahu `alejhi ue sel-lem*):

”إن لله تسعة وتسعين اسماً، مئة إلا واحداً، من أحصاها دخل الجنة.”

“Me të vërtetë Allahu i ka nëntëdhjetë e nëntë emra, njëqind pa një. Kush i mëson ato hyn në Xhenet.”²³

Kështu që, besimtari i beson këto Emra. Nuk është për qëllim me numrin e tyre (të përmendur në hadithin e mësipërm) kufizimi i tyre, porse Allahu ka Emra të Bukur të cilat i ka veçuar në dijen e Tij, siç ka ardhur në duanë e transmetuar:

²² El-Ma`ideh, 12.

²³ Transmetuar nga Bukhari në kapitullin “Kitabut-Teuhid” (n.7392) dhe Muslimi në kapitullin “Kitabu edh-Dhikr (n.2677).

"أسألك بكل اسم هو لك سميت به نفسك، أو أنزلته في كتابك، أو علمته أحداً من خلقك، أو استأثرت به في علم الغيب عندك."

"Unë të lutem Ty me çdo Emër Tëndin me të cilin Ti e ke quajtur Vetën Tënde, apo e ke zbritur në Librin Tënd, apo ia ke mësuar dikujt prej krijesave të Tua, apo e ke veçuar atë në dijen Tënde të gajbit..."²⁴

Dhe domethëniet e Sifateve që janë të njohura, prandaj tha autori (rahimehullah): "**Zaten, të gjitha Ajetet e Sifateve i pranoj pa i ndryshuar; Aшту siç i ka përcjellë brezi i parë i dalluar.**" – domethënë siç i kanë përcjellë Sahabët e Pejgamberit (sal-lAllahu 'alejhi ue sellem), të cilët u pasuan më mbas nga imamët e dijes, nga Tabi'inët, nga Etba'u Tabi'inët dhe brezat e dalluara, si dhe e ndoqën këtë shteg pasuesit e Grupit të Shpëtuar e të Ndihtuar (el-Firkatun-Naxhijeh el-Mensurah). "Brezi i parë i dalluar" janë Sahabët e Pejgamberit (sal-lAllahu 'alejhi ue sellem), si dhe njerëzit e brezave të parë të dalluara.

"Them ç'ka thënë Allahu dhe Udhëzuesi i Zgjedhur për Kur'anin, pa e deformuar dhe pa ia shtrembëruar kuptimin." – domethënë ai thotë për këtë temë, tema e Emrave dhe Cilësive, atë që ka thënë Allahu Xhel-le Xhelaluhu në pohimin e Emrave të Bukur.

Ai vazhdon më tej:

وَأَرَادُ عُهُدَتَهَا إِلَى نِقَالِهَا وَأَصُونُهَا عَنْ كُلِّ مَا يُتَخَيَّلُ

**Tekstet e tyre i kthej tek ata që i kanë transmetuar,
Ata që i mbrojnë nga kushdo që i deformon duke fantazuar.**

²⁴ E ka transmetuar Ahmedi (1/391-402), Ibn Hibbani (n.2372), Hakimi (1/509), si dhe e ka përmendur Shejkhul-Albani në "Silsiletul-Ehadijthis-Sahihah" (n.199).

“**Tekstet e tyre i kthej...**” domethënë të gjitha tekstet e Sifateve; “**tek ata që i kanë transmetuar**” pra tek ata që i kanë përcjellë tekstet e Sifateve, ngase kjo Fe është marrë nga të besueshmit tek të besueshmit e tjetërë, e kështu me rradhë gjer tek Libri i Allahut dhe Suneti i Pejgamberit (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sellem*). Transmetimet e të besueshmëve (*eth-thikat*) janë të pranuar dhe dija e tyre është e pranuar pasi ata janë njerëzit e të saktës. Dhe është obligim mbrojtja e teksteve nga deformimi, nga interpretimi i pabazë dhe nga mohimi i tyre, ashtu siç është obligim mbrojtja e tyre nga fantazimet e njerëzve të së pavërtetës nga pasuesit e bidateve dhe devijimit, të cilët lajthitën në këtë kapitull.

Pastaj ai tha:

قُبْحًا لِمَنْ نَبَذَ الْكِتَابَ وَرَاءَهُ ❁ وَإِذَا اسْتَدَلَّ يَقُولُ قَالَ الْأَخْطَلُ

**Ai që Kur'anin pas shpine e hedh qoftë i shëmtuar,
Ë çfarë ka thënë Akhtali ai e merr për t'u argumentuar.**

Kjo është dua kundër atij që braktis argumentimin e drejtë në këtë temë, tema e Emrave dhe Cilësive, apo kundër kujtdo që braktis argumentimin me atë që ka thënë Allahu dhe ka thënë i Dërguari i Tij, si dhe bazohet në fjalët e njerëzve.

Fjala e tij “**ka thënë Akhtali**” ka për qëllim ata që deformuan Cilësinë e “*Istiuasë*” (ngritjes lart). Ata e shpjeguan “*Istiuane*” – që janë Esh'aritetë dhe para tyre Muëtezilet dhe Xhehmijet – pra ata e shpjeguan “*Istiuane*” me fjalën “*Istijlaa`*” (përvetësim, mbisundim). Sa u përket Xhehimve, ata i mohuan kategorikisht të gjitha Sifatet.

Edhe Muëtezilet po ashtu i mohuan Sifatet. Kurse Esh’aritë janë ata që sollën interpretim të pabazë dhe thanë për Cilësinë e *Istiuasë*: “**I Gjithëmëshirëshmi u ngrit lart mbi Arsh**”²⁵ – sipas tyre do të thotë “*Isteulaa*” (e mbisundoi Arshin) dhe u argumentuar për këtë shpjegim të gabuar me fjalën e “el-Akhtal en-Nasranij”:

بشرٌ قد استوى على العراق .. من غير سيف أو دم مهراق.

**“Bishri u ngrit lart mbi Irakun,
Pa nxjerrë shpatën e pa derdhur gjakun.”**

Prandaj Imam Ibn Tejmijeh (*rahimehullah*) vuri theksin tek ky varg, duke nxjerrë në pah gabimin e atyre që u kapën pas fjalës së tij dhe u argumentuan me të se fjala “*Istiuaa*” ka kuptimin “*Istijlaa*” dhe se kjo është fjalë e Arabëve! Mirëpo Akhtali nuk është prej Arabëve dhe nuk është prej atyre që merren në konsideratë për Arabishten e tij.²⁶

²⁵ Ta-Ha, 5.

²⁶ **Shënim i përkthyesit:** Ka thënë Shejkh Rabij’ Ibn Hadij el-Medkhalij (*hafidhahullah*): “Pra, ne i pohojmë Sifatet për Allahun *Subhanehu ue Te’ala* me parimin e pastrimit të Allahut ‘*Azze ue Xhel-le* (nga çdo të metë e shembëllim), parim i cili bazohet në Fjalën e Tij: “**Asgjë nuk është si Ai.**” Dhe ne themi: Ai ka dëgjim dhe dëgjimi i Tij nuk është si dëgjimi i krijesave; Ai ka shikim dhe shikimi i Tij nuk është si shikimi i krijesave, e po ashtu ngritja e tij (*el-Istiuaa*) dhe kështu me rradhë... prandaj ai (Ebu ‘Uthman es-Sabunij) tha: “Pa *tahriif* (deformim), pa *tebdijl* (zëvendësim) dhe pa *tag’jiir* (ndryshim).” Domethënë ashtu siç bëjnë Muattilet që i ndryshojnë Sifatet dhe thonë për Istiuasë “*Isteulaa*”! Allahu thotë: “**I Gjithëmëshirëshmi u ngrit lart mbi Arsh**”, kurse ata thonë “*Isteulaa*” – e mbisundoi Arshin! Allahu ‘*Azze ue Xhel-le* thotë: “**Përkundrazi të dyja Duart e Tij janë të shtrira** (me bujari)” dhe thotë: “**...atë të cilin e krijova me të Dy Duart e Mia.**” Kurse ata thonë: “Dy Duart” janë dy mirësitë ose dy fuqitë ose fuqia me mirësinë! Ky është zëvendësim, deformim dhe lojë me tekstet hyjnore! Ata i refuzojnë ajetet, hadithet dhe argumentet e lartësimit të Allahut, ndërkohë që ato arrijnë në njëmijë argumente; i refuzojnë ato me fjalën e kristianit el-Akhtal dhe thonë: ka thënë Akhtali: “**Bishri u ngrit lart (*Isteuua*) mbi Irakun, pa nxjerrë shpatën e pa derdhur gjakun.**” Ka të ngjarë që ky kristiani të jetë i pari që e vendosi fjalën “*Isteuua*” në kuptimin e fjalës “*Isteulaa*”. Domethënë, “**Mbisundoi (*Isteulaa*) Bishri Irakun**”. Bishri është vëllai i ‘Abdul-Melik Ibn Meruanit i cili pushtoi Irakun dhe mori pushtetin, të cilin e udhëhoqi vëllai i tij ‘Abdul-Meliku. Dhe ky Akhtali ka qenë prej poetëve të Benu Umejjeve, ishte një kristian i fëlliqtë. Ai i tha këto vargje për të lavdëruar Bishrin. Kështu, me këtë varg

Pra, ata thanë: fjala “Istiuaa” shpjegohet me kuptimin “Istijlaa” duke qenë argument fjala e poetit: “**Bishri u ngrit lart mbi Irakun...**” – domethënë “Isteulaa” mbisundoi!

Kështu, ata e braktisën tefsirin e Selefëve dhe pasuesve të tyre që ishin të parët në kuptimin e teksteve të Kur'anit dhe Sunetit dhe kuptimin e temave të dijes, sidomos këtë temë madhështore që është themel dhe shtyllë e Fesë.

Pastaj ai tha:

وَالْمُؤْمِنُونَ يَرَوْنَ حَقَّ رَبِّهِمْ ﴿٢٠﴾ وَإِلَى السَّمَاءِ بِغَيْرِ كَيْفٍ يَنْزِلُ

**S'ka dyshim se Zotin do ta shohë në Æhiret çdo besimtar,
Dhe Zbritjen e Tij në qiellin e dynjasë e besoj pa e hetuar.**

Këto dy strofa përmbajnë sqarim të dy çështjeve të Menhexhit të Ehli-Sunetit dhe Xhematit:

Çështja e parë: se besimtarët do ta shohin Zotin e tyre në Xhenet, sikurse është vërtetuar kjo në tekstet e Kur'anit dhe Sunetit dhe sikurse u shpjegua më herët në Akijden Uasitijeh të autorit të kësaj poezie.

(të Akhtalit) ata i refuzuan të gjitha tekstet në të cilat vërtetohet lartësimi i Allahut mbi krijesat e tij dhe ngritjen e Tij mbi Arshin e Tij. Pra, ata u argumentuan me këtë varg për të refuzuar tekstet hyjnore! Ka thënë Ibn Tejmijeh:

“Ai që Kur'anin pas shpine e hedh qoftë i mallkuar,
e çfarë ka thënë Akhtali ai e merr për t'u argumentuar.”

[Shkëputur nga libri “Sherh Akijdetis-Selef ue As`habil-Hadijth” të Shejkh Rabij' Ibn Hadij el-Medkhalij (hafidhahullah). Shiko: Mexhmu'u Kutub ue Rasa`il ue Fetaua vëll.2/fq.42-43.]

Çështja e dytë: “Dhe Zbritjen e Tij në qiellin e dynjasë e besoj pa e hetuar” – autori aludon në hadithin e Zbritjes, në të cilin ka thënë Pejgamberi (salallahu ‘alejhi ue sellem):

ينزل ربنا كل ليلة إلا السماء الدنيا إذا بقي ثلث الليل، و يقول:

هل من داع فأجيبه؟ هل من تائب فأتوب عليه؟ هل من مستغفر فأغفر له؟ هل من سائل فأعطيه؟

حتى يبرز الفجر.

“Zbret Zoti ynë çdo natë në qiellin e dynjasë kur mbetet një e treta e natës dhe thotë: “A ka ndonjë që lutet që Unë t’i përgjigjem? A ka ndonjë që pendohet që Unë t’ia pranoj teuben? A ka ndonjë që kërkon falje që Unë ta fal. A ka ndonjë që kërkon që Unë t’i jap?” derisa të dallohet agimi.”²⁷

Por ama nuk lejohet të pyesësh rreth mënyrës se si zbret Allahu dhe nuk lejohet të pyesësh si është Qënia e Tij dhe si janë Sifatet e Tij. Pyetet për kuptimet e tyre, kurse për mënyrat dhe trajtat e tyre nuk lejohet të pyetet.

Pastaj tha:

وَأَقْرُ بِالْمِيزَانَ وَالْحَوْضَ الَّذِي أَرَجُو بِأَيْ مَنُ رِيًّا أَنَهْلُ

**Besoj gjithashtu Peshoren dhe Haudin,
Ë prej tij shpresoj vërtet që ta shuaj etjen.**

²⁷ Transmetuar nga Bukhari në Sahihun e tij, *Kitabut-Tehexhud*, Kapitulli: Duaja në namazin në fundin e natës, hadithi n.1145; dhe nga Muslimi në Sahihun e tij, *Kitab Salatil-Musafirin* ue *Kasriha*, Kapitulli: Inkurajimi për të bërë dua dhe dhikr në fundin e natës dhe përgjigja e duasë në të, hadithi n.758.

Ky është sqarim i besimit të Ehli-Sunetit dhe Xhematit, se ata besojnë Peshoren e cila është përmendur në Kur'an:

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ

“Peshimi (i veprave), atë ditë do të jetë i drejtë.”²⁸

Dhe siç ka ardhur në Fjalën e të Lartësuarit:

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ﴿٦﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ
مَوَازِينُهُ ﴿٨﴾ فَأَمَّهُ هَٰوِيَةٌ ﴿٩﴾

“Sa i përket atij, veprat e (mira të) të cilit do të rëndojnë në peshore, ai do të ketë një jetë të kënaqur (në Xhenet). E sa i përket atij, veprat e (mira të) të cilit nuk do të rëndojnë në peshore, Ai do të ketë si strehim Humnerën (e Xhehenemit).”²⁹

Poashtu përmban obligimin e besimit në Haud, Haudi i Pejgamberit (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem*), përkrahimi i të cilit ka ardhur në Sunet. E ka përkrahur Pejgamberi (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem*) se gjatësia dhe gjerësia e tij është sa distanca e një muaji dhe se ai është më i ëmbël se mjalti, më i bardhë se dhalla dhe se kush pi njëherë në të s’ka për ta kapur kurrë më etja.³⁰

Atë e beson Ehli-Suneti dhe Xhemati dhe e beson ky Imam, Ibn Tejmijeh (*rahimehullah*), i cili përmendi edhe shpresën e mirë që ka

²⁸ El-E’araf, 8.

²⁹ El-Kaari’ah, 6-9.

³⁰ Shiko Sahihul-Muslim, *Kitabul-Fada`il*, Kapitulli: Pohimi i Haudit të Pejgamberit tonë dhe Cilësitë e tij; dhe shiko gjithashtu Sahihul-Bukharij, *Kitab er-Rraka`ik*, Kapitulli rreth Haudit.

tek Allahu Tebarake ue Te'ala që të jetë prej atyre që do të pijnë dhe do të shuajnë etjen nga Haudi të cilin ata e besojnë.

Mirëpo e kanë refuzuar Haudin dhe Peshoren Muëtezilet, Khauarixhët dhe ndjekësit e tyre pa kurrëfarë argumenti e justifikimi, por veçse me interpretim të pabazë e të kotë.

Pastaj ai tha:

وَكَا الصِّرَاطِ يَمْرُ فَوْقَ جَهَنَّمَ ❁ فَمَوْحِدًا نَاجٍ وَأَخْرُ مُهْمِلٌ

**Edhe Siratin që shtrihet përmbi Xhehenem e besoj,
Kui shpëton i kapuri për Teuhid dhe bie në të kush neglizhoi.**

Pra, prej besimit të Ehli-Sunetit dhe Xhematit është imani – besimi në Siratin i cili do të vendoset përmbi Xhehenem dhe do të kalojnë në të njerëzit sipas veprave të tyre.

Prej tyre është i shpëtuari, të cilin nuk do ta prekë Zjarri, siç është ai që do të kalojë në të me shpejtësinë e vetëtimës dhe ai që do të kalojë me shpejtësinë e erës.

Dhe prej tyre është ai që neglizhoi, domethënë ai që s'ka për të shpëtuar, të cilin do ta prekë Zjarri dhe do ta mbërthejnë ganxhat që ndodhen në Sirat, sipas krimeve dhe gjynaheve të tyre. Dhe këtë Sirat të prekshëm e beson Ehli-Suneti dhe Xhemati dhe se nuk arrin dot në Xhenet pa kaluar njëherë mbi Sirat. Dhe për këtë tregon Fjala e Allahut të Lartësuar:

وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَى رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا ﴿٧١﴾

“Dhe nuk ka asnjë prej jush që të mos mbërrijë tek ai (Xhehenemi). Kjo është vendosur prerazi nga Zoti yt.”³¹

Mbërritja këtu sipas shumicës së dijetarëve të tefsirit ka për qëllim kalimin mbi Sirat.

Pastaj ai tha:

وَالنَّارُ يَصْلَاهَا الشَّقِيُّ بِحِكْمَةٍ ﴿٧٢﴾ وَكَذَآ الثَّقِيُّ إِلَى الْجَنَانِ سَيَدْخُلُ

**Hyn në Zjarr me Urtësinë e Tij çdo i dëshpëruar,
Dhe hyn në Xhenete çdo i devotshëm i mëshiruar.**

Ky është Medh`hebi i Ehli-Sunetit, i bazuar në Fjalën e Allahut Tebarake ue Te'ala:

فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ﴿٧٣﴾

“Disa në Xhenet e disa në Zjarr.”³²

Të dëshpëruarit janë në Zjarr - Allahu na ruajt - me Urtësinë dhe Drejtësinë e Tij.

³¹ Merjem, 71.

³² Esh-Shuura, 7.

Kurse të devotshmit janë në Xhenet me Mëshirën dhe Mirësinë e Tij.

Pra, Krijuesi i Gjithëditur nuk i shpërblen njësoj të dëshpëruarit dhe të devotshmit sepse ata nuk janë të gjithë njësoj në veprat e tyre. Ka thënë i Lavdishmi e i Madhërishmi:

أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْجَرِيمِينَ ﴿٣٥﴾ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٦﴾

“Vallë, a t’i trajtojmë ata që Na nënshtrohen njësoj me keqbërësit?! Çfarë keni ju (jobesimtarë)? Si po gjykoni kështu?!”³³

Dhe ka thënë i Përsosuri nga çdo e metë:

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً
مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتِهِمْ سَاءَ مَا تَحْكُمُونَ ﴿٣٦﴾

“A mos mendojnë ata që bëjnë vepra të këqija, se Ne do t’i bëjmë të njëjtë me ata që kanë besuar dhe që kanë bërë vepra të mira, se jeta dhe vdekja e tyre do të jetë e njëjtë? Sa keq që gjykojnë ata!”³⁴

Pra, kush hyn në Zjarr, hyn me Drejtësinë dhe Urtësinë e Tij, pastaj me veprat e tij që bëri më përpara në jetën e veprave, punoi vepra të këqija e të liga, ndërkohë që Allahu u tërhoqi vërejtje që të mos iu qaseshin e të mos i punonin.

Ndërsa kush hyn në Xhenet, hyn me Mirësinë dhe Mëshirën e Tij, pastaj me veprat e tij që bëri më përpara në jetën e veprave, siç ka thënë Allahu ‘Azze she`nuhu:

³³ El-Kalem, 35-36.

³⁴ El-Xhathijeh, 21.

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ﴿٢٤﴾

“Ju bëftë mirë, hani e pini për atë, që keni bërë në ditët e kaluara!”³⁵

Pra, u thuhet ashtu banorëve të Xhenetit.

Ka thënë Allahu ‘Azze ue Xhel-le për Zjarrin:

لَا يَصْلِيهَا إِلَّا الْأَشْقَى ﴿١٥﴾

“Nuk hyn në të përveç se fatzinjtë.”³⁶

Dhe ka thënë Allahu Subhanehu ue Te’ala:

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ﴿١٧﴾ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى ﴿١٨﴾

“E do të mbahet larg tij (zjarrit) më i devotshmi (që ruhet nga gjynahet), që e jep pasurinë e tij, duke pastruar veten.”³⁷

Pastaj ai tha:

وَلِكُلِّ حَيٍّ عَاقِلٍ فِي قَبْرِهِ ﴿١٩﴾ عَمَلٌ يَقَارُنُهُ هُنَاكَ وَيُسْأَلُ

Dhe çdo njeri në varrin e tij është me ndërgjegje e gjallëri,
Atje e shoqëron vepra e tij dhe merret në llogari.

³⁵ El-Hakkah, 24.

³⁶ El-Lejl, 15.

³⁷ El-Lejl, 17-18.

Kjo është Hak! Se obligimi i besimit në të është prej Akijdes së “*Firkatun-Naxhijeh el-Mensurah*” – Grupit të Shpëtuar e të Ndihtuar, pra obligimi i besimit në pyetjet e varrit, pyetja në varreza, dhe se në varr ose ka kënaqësi ose ka dënim; kënaqësia është për besimtarët, ata të cilët Allahu i frymëzoi me argument, sepse ata ndoqën shkaqet e dobishme, duke bërë vepra të mira dhe duke qëndruar larg të këqijave, pra ata erdhën me punë të cilat janë shkak i shpëtimit të tyre. Dhe përgjigjet besimtari në varr: Allahu është Zoti im, Islami është Feja ime dhe Muhamedi (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem*) është Pejgamberi im

Dhe është vërtetuar nga Pejgamberi³⁸ (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem*) se të vdekurit i vjen vepra e tij në varr: i vjen besimtarit në pamjen e një daloshi bukurosh dhe ardhja e tij e hait besimtarin dhe ai thotë: “Kush je ti, se fytyra jote është fytyrë e bukur që vjen me mirësi.” Kurse ai ia kthen: “Unë jam vepra jote.”

Dhe kjo është e vërtetë, ngase kjo është vërtetuar në hadith nga Pejgamberi (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem*). Dhe vepra është shoku i tij i ngushtë që e shoqëron atë në varrin e tij.

Dhe është vërtetuar nga Pejgamberi (*sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem*) se ai ka thënë:

إذا مات الميت يتبعه ثلاث: فيرجع اثنان و يبقى واحد، يتبعه المال و الأهل و العمل،
فيرجع الأهل و المال، و يبقى العمل.

“Kur vdes i vdekuri, e shoqërojnë tre. Dy prej tyre kthehen kurse një mbetet me të. I shoqërojnë pasuria, familja dhe vepra. Kthehet mbrapa familja dhe pasuria dhe mbetet me të vepra e tij.”³⁹

³⁸ Hadithin e ka përmendur të plotë Shejkhul-Albani në “*Ahkamul-Xhena`iz ue Bid`iha*”, Mekteb el-Islamij, bot n.4/fq.156 dhe tha: “E ka transmetuar Ebu Davudi, Hakimi, Tajalisi dhe Ahmedi... tha Hakimi: Sahih sipas kushteve të dy Shejkhave (Bukhari dhe Muslimi) dhe u pajtua me të Dhehebiu. Dhe hadithi është ashtu siç thanë ata të dy.”

³⁹ Transmetuar nga Bukhari në Sahihun e tij, *Kitab er-Rraka`ik*, Kapitulli: Agonitë e vdekjes, hadithi n.6514; si dhe nga Muslimi, *Kitab ez-Zuhd ue er-Rraka`ik*, hadithi n.2960.

Pra, vepra ose do të jetë e mirë dhe do ta kënaqë atë, ose ajo do të jetë e keqe.

Dhe s’ka ndryshim e s’ka fuqi përveç se me Allahun.

Tha autori (rahimehullah):

هَذَا اِعْتِقَادُ الشَّافِعِيِّ وَمَالِكٍ ❁ وَأَبُو حَنِيفَةَ ثُمَّ أَحْمَدَ يَنْقُلُ

**Kjo është Akideja që Shafiu dhe Maliku kanë pohuar,
dhe nga Ebu Hanifja dhe Ahmedi gjithashtu është transmetuar.**

“...është transmetuar” nga ata. Domethënë, ato që përmendi ai në poezinë “el-Lamijeh” janë prej bazave të Akijdes, ky është Medh`hebi i Katër Imamëve, sepse të katërt ata janë në një Akijde të vetme, me përjashtim të kundërshtimit që bën Ebu Hanifja në përkufizimin e Imanit, që është vonimi i veprave nga Imani, ndonëse Hanefitë e pohojnë se ai që bën vepra të mira shpërblehet për bindjen e tij, kurse ai që bën vepra të këqija dënohet për mosbindjen e tij.

Kurse për sa i përket kundërshtimit që i ka bërë Ebu Hanifja Ehli-Sunetit dhe Xhematit për Fjalën e Allahut në Kur'an, se ai është i krijuar, ai (Ebu Hanifja) u tërhoq nga ajo fjalë dhe nuk iu kthye më kurrë. Pra, ai u kthye tek Ehli-Suneti dhe Xhemati.

Pastaj ai (*rahimehullah*) tha⁴⁰:

فَإِنْ اتَّبَعْتَ سَبِيلَهُمْ فَمُسْلِمٌ وَإِنْ ابْتَدَعْتَ فَمَا عَلَيْكَ مَعَوْلٌ

Ë nëse rrugën e tyre e ndjek, i shpëtuar do të jesh,
Por nëse e braktis dhe shpik, dije se shpresë më s'do të kesh.

Vargu i fundit, pra vargu i shtatëmbëdhjetë, lidhet me vargjet e para. Kuptimi i tij është: se nëse e ndjek rrugën e Katër Imamëve, kjo do të jetë shenjë e suksesit në ndjekjen e Hakut; dhe nëse i kundërshton dhe shpik ndonjë fjalë apo disa fjalë të cilat s'përputhen me mendimin dhe besimin e tyre, atëherë për një njeri të tillë s'ka më shpresë. Domethënë, ai nuk llogaritet dhe nuk konsiderohet prej njerëzve të Pasimit (*Ehlul-Ittibaa'*), porse konsiderohet prej njerëzve të Risimit (*Ehlul-Ibtidaa'*).

Dhe qofshin lavdërimet dhe bekimet e Allahut
mbi Pejgamberin tonë Muhamed.

Përktheu: Alban Malaj
'Auali, Mekkeh
30 Ramadan, 1433 Hixhrij /18 Gusht 2012 Miladij

⁴⁰ **Shënim i përkthyesit:** Këtu kam lënë pa përkthyer dy vargje nga poezia për shkak të paaftësisë sime që të përshtasja kuptimin e tyre në Shqip. Për më tepër, Shejkh Zejdi (*hafidhahullah*) thotë se ato dy vargje janë të mangëta.